

kar nič ne pozna. Ob nasprotnem tem nazoru pa bi kaz. pr. red posredno moral izjaviti prisilno zastopanje, a to bi pač vsej njegovi tendenciji do cela protivno bilo.

Po vsem tem nam je smatrati te pravdne troške za gmotno, po kaznivem dejanji obdolženčevem nastalo škodo, katero je nadomestiti zasebnemu obtožitelju po pravilih državljanskega prava o povrnitvi škode ter zadostitvi in po določenih 21. poglavja obč. drž. zak. iz naslova zasebnopravne zahteve. To nam kažejo uže besede §-a 1320. obč. drž. zak., ki zapoveduje, da je upravičen zahtevati povračila škode tist, komur je po razžaljenji časti resnično in istinito nastala škoda. Jasno je pač, da so troški, katere ima zasebni obtožitelj z obtoževanjem, istinita škoda, ki mu je nastala po razžaljenji njegove časti, in istotako, da je zaradi tega upravičen zahtevati odškodbe, to je povračila zadevnih troškov.

Če konečno še pomislimo, da je po §-u 404. obč. sod. reda v civilni pravdi za spise, katere stranka sama ali pa odvetnik v svoji pravni reči sam zvrši, smeti zahtevati istih pristojbin, kakor bi jih bila tretja oseba napravila, in da nikako zakonovo določilo ne prepoveduje prisoditi kazenskih troškov, izviraajočih iz samozastopa zasebnega obtožitelja, - tedaj je zaključek utemeljen: da zasebni obtožitelj, ki sam obtožuje, ima pravico zahtevati povračila troškov, nastalih mu po zasebnem obtoževanju.

IV.

O razumljivosti, ki je zahtevamo od slovenskih pravnikov.

IV. *)

„Zbirka obrazcev“, kakeršno ponuja slovenskim pravnikom gospod Anton Levec osnovana je tako, da se „in re“ ne priporoča samo slovenskim pravnikom, nego bi se, če bi bila prevedena v druge jezike, priporočala tudi mladim in starim pravnikom drugih avstrijskih narodnostij. Posámezni obrazci te zbirke tedaj bi znali priti slovenskemu uradovanju v navado, a če niso po jeziku kolikor moči za rabo dovršeni, je nevarno, da se nam Slovencem, katerih sodni

*) Menda ni treba posebe poudarjati, da se uredništvo »Slov. Pravnika« ne strinja z vsem, kar čislani gospod pisatelj v teh svojih razpravah nasvetuje za našo pravno terminologijo.

uradniki še posebe niso vselej Slovenci, prav tako godi kakor Nemcem, katerim je pravniški jezik ostal (vzlic Goetheju in Schillerju) srednjeveškega sloga, tako, da še samim Nemcem ni vselej razumljiv.

Zato mi je namen podrobno govoriti o nekaterih obrazcih (držaje se številčk zbirke) in mislim, da bi se bolje in bolj razumljivo glasilo na primérnem mestu pri obrazci:

1. Vrača in opomni se, naj tožitelj vloží

6. „... določil narok na danes, naj se redno razpravlja.“ — Zdi se mi, da bi se neprav glasil verbalsubstantiv razpravljanje, če tudi se mu je v prevodih težko ogniti; ustna razprava pa znači dovršeno dejanje („factum perfectum“), a ne vršičega se dejanja, in zaznamovalo bi po mojem mnenji suh pojem; razprava znači boljše to, kar Nемец imenuje *wissenschaftliche Abhandlung*, nego li *Verhandlung bei Gericht*. Naslednji izraz zglasiti se ne glasi se mi prav; bolj mi je po godi oglasiti se, ker tedaj, kedar sodnik koga pokliče, se on ne zglasi, ampak oglasi.

9. Tožba se pové v zapisnik, a ne na zapisnik, ker nesmisel bi bilo reči kaj na zapisnik tedaj, kedar je zapisnika več pol popirja. Bi li trgovec rekel, da zapisuje svoje tirjatve na trgovsko knjigo?

13. V „odgovoru“ (III. dokazni člen) bi jaz ne rekel: nateklih raslih obrestij, ampak nateklih in rastočih obresti. — V „repliki“ bi rekel: pridržujem si zabeležiti stroške dokazovanja mesto: stroške dokazovanja si pridržujem. — V dupliki se nahaja izraz oporekati. Tega izraza bi jaz ne rabil za *läugnen*, ki pomeni tajiti = „negare“; oporekati ne poméni naravnost tajiti in zadržaj pa smisel kakega stavka sama kažeta, kateri izmed teh dveh izrazov je bolj priméren, prav tako, kakor Nemcu ni vse jedno, ali rabi *läugnen* (tajiti), ali pa *widersprechen* (oporekati).

16. Naj se piše: Predloži se tožitelju, da se izreče, je li zadovoljen V odlokih do strank bodi sodnik jasen; izpustitve celih, če tudi kratkih stavkov, niso na méstu, ker krčijo razumljivost.

23. Z dodatkom = *mit dem Beifügen, mit dem Bedeuten* i. t. d. se mi ne zdi primérno rabljen izraz, ker dati = „dare“ se ne rabi

za reči kaj, ampak za dati kaj, torej bi tukaj z dodatkom poménilo: *mit der Beigabe*. To pa je vse drugače pri réklu: z do- stavkom, ker beseda staviti se uže rabi na pr. v stavku = *Satz*, in to je pač za naš slučaj popolnem primérno, kajti dodatek bi rajši značil primeček, ki ga mesar dodá v kostéh, da je vaga bolj pravična. — V kolikor ne presegajo se mi zdi preveč eliptično, ker prav prepozicija „v“ bi se boljše premenila v „za“; še bolj razumljivo pa bi bilo reči: v tem, kolikor preségajo. — Izraz: pod eksekucijo se mi ne zdi slovanski; ne bi li bilo bolje, če bi se reklo: v ogib izvršbe, ali: da se ogne iz- vršbi, ali: da se obrani izvršbe? Temu slično bi se reklo: da se ogne jednaki posledici.

24. Mesto: tožba de pr. bi se tudi dalo reči: tožba, vlo- žena dne . . .

25. . . . na kresni dan . . . za zaznamovanje časa (kdaj?) bi se bolj slovensko čul časovni roditnik (genitivus temporis): kresnega dne . . . — Pri obrazci za kontumacijsko razsodbo se mi primérno zdi, da tu najprej izrečem misel, katero je ménda mnogo pravnikov imélo. Pač neprimérno je, da se na čelu vseh razsodb omenjajo dejanski čini sodiškega ravnanja, kakor: po rednem ustnem, s tožiteljem samim završenem postopanju (obr. 25) ali: o toženčevem, prinaroku dné 5. avgusta t. l. navedenem ugovoru zoper pristojnost tega sodišča, po ustni, z obema strankama pri naroku končani raz- pravi (obr. 84) i. t. d. To vse napravlja nepravniku nerazumljiv ta jezični voz, ko vendar bi imelo v razlogih k razsodbi svoj primeren prostor. Čudno, da se taki mešanici, spleteni od kakega (pač avk- toritatnega!) jurista začetkom sedaj veljavnega sodnega razpraval- nika (Jozefinskega sodnega reda) še nobeden avstrijski jurist ni upal upreti, ko se pa vendar vojaki pri svojih sodiščih znajo kaj takemu ogniti! Tukaj podajam obrazec k kontumacijski razsodbi z dotičnimi razlogi, kakeršnega bi jaz priporočal, če tudi bi spoštoval staro navado:

Razsodba.

V imeni Njegovega Veličanstva Cesarja

c. k. okrajno sodišče v Kozjem!

V pravdi, začeti od Mihaela Kovačiča, posestnika iz Podčetrka, kot tožitelja proti Karolu Slugi, trgovcu na Planini, kot tožencu, s tožbo vloženo dné . . . št. . .

je tožitelj zahteval poplačila kupnine za par konj, prodanih mu dné . . . v znesku 540 gld. s prip. Pravda se je redno ustno razpravljala in dné 10. maja t. l. s samim tožiteljem završila. To sodišče zdaj razsojuje tako: Toženec Karol Sluga je dolžan plačati tožitelju Mihaelu Kovačiču v 14. dnevih, da se obrani izvršbe, znesek, ki ga tožitelj s tožbo tirja, t. j. kupnino za par kresnega dné 18 . . na semnji v Sevnici prodanih in izročenih mu konj s 540 gld. in 6⁰/₁₀ obrestmi od 15. julija 1885 naprej, ter povrniti mu v istem času pravdne stroške, ki se na . . . gld. . . kr. odmerjajo.

Razlogi.

Vzlic temu, da se je tožencu pravočasno vročila tožba, on ni prišel k naroku, ki je bil z odlokom z dné . . . št. . . razpisan na dan 18. maja t. l. in se je moralo s tožiteljem samim razpravljati. Vsled tega so se morale v zmislu §-a 29. obč. sod. razpravalnika pripoznati trditve tožiteljeve kot resnične in se je razsodilo po zahtevku tožiteljevem, ki je utemeljen v njegovih trditvah, o katerih toženec trdovratno molči. Kdor izgubi pravdo mora vsled §-a 24. zak. z dné 16. maja 1874, št. 69. drž. zak. povrniti tudi pravdne stroške.

V Kozjem 26. maja 1885.

26. Mesto: »določiti narok za razpravo« bi se bolj slovensko in razumljivo glasilo: določiti narok, da se razpravlja; jednako bi se mesto izreka: »zaradi obvestitve vložil . . .« bolj po naše glasilo: da se stranki obvestite, vložil . . .

32. »Prošnja za ponovitev naroka« žali slovensko uho in bolj slovensko pa razumljivo bi bilo rečeno: prošnja, naj se narok ponovi. — Dalje rék: »na tožbo se je določil narok« ne slove tako slovensko kakor: vsled tožbe se je določil narok, če tudi »na tožbo« se bolj prilega nemškemu duhu »auf die Klage«; a tega za Slovence ni moči priporočati ni gledé jezika, ni gledé sploh razumljivosti: gledé jezika ne, ker Slovenec bi rekel preje »zavoljo tožbe«, »zaradi tožbe« in zavijaje po hrvatsko »zbok tožbe«, nego li »na tožbo«, — gledé sploh razumljivosti ne, ker navadni Slovenec nič ne vé o tem, da odlok, ki rešuje tožbo, se navadno zapiše na spis tožbe, in to je tukaj dejanski brez ugovora resnično in bi opravičevalo rek: »na tožbo«. — Tudi »zvest svojemu obétu« déla silo duhu slovenskega jezika in bi jaz rajši pisal: zvest temu, kar je obetal; zvest svoji obljubi.

33. Oblika »rešujé« zna biti jezikoslovno opravičena, ker novejši pisatelji (J. Jurčič) rabijo to obliko, a meni nejezikoslovcu mi ne diši. Kaj pa, bi se ne mogli ogniti vsakemu deležniku, pa reči: rešuje se . . . in narok se prelaga za dan . . . ?

34. »Prošnja za preložitev naroka«: glej opomnjo obrazcu 32. — V zapisniku k temu obrazcu se rabi izraz »ustna razprava«,

da se označi vršče se dejanje in tudi gol pojem. To ni prav, ker narok se določi, „da se razpravlja“, k večjemu „za razpravljanje“ (vršče se dejanje) in tožba se vroči zadnji dan pred „razpravo“ (pojem), ker razprava se še ne vrši (se še ne razpravlja), in zdi se mi, da tukaj je tréba natanko ločiti izraze (bene distinguere!), kar se pri pravnikih sosebnó priporoča. —

„Tudi izraz: „dati na znanje sklep sodišča“ se ne glasi slovensko, ampak prav je: naznaniti sklep sodišča. — Dalje je prisiljen izrek: „stroški, katere provzročuje preložitev naroka“; ali ne bi bilo bolje reči: troški provzročeni, ker se narok preloži?

49. Ali ne bi bilo bolje rečeno: Konečno se rešuje ta prošnja in se ne dovoljuje, da bi se narok preložil, ker . . . ?

51. Bolje bi rekli: prošnja, s katero se opravičuje izostanek, mesto: „prošnja za opravičenje izostanka“, in mesto „kontumacevati“ bi se bolj razumelo: zahtevati, naj se razsodi vsled molka (okornosti); za »c. k. m. d. (mestno delegirano) okrajno sodišče bi bilo bolj razumljivo: c. k. mestno odredjeno okr. sodišče in za „neizogiben slučaj“ naj se rabi: neizogíbljiv zadržek.

64. Naj se ne piše: „inrotulacija spisov“, ampak: zavoje pravnih spisov, in doslédno: narok, da se razvijejo pravdni spisi.

70. Na besedoréd je tréba paziti, ker drugače postane jezik okoren, in je reči: prvopis se pošilja nasprotniku, da se v 3 dnéh gotovo izjavi, ne pa: „da se gotovo v 3 dneh izjavi“.

73. Mesto: „na to izjavo je odbita prošnja“ naj se reče: vsled te izjave se odbija prošnja.

(Dalje prih.)

Dr. Fr. Oblak.

